

MODALITĂȚI DE REALIZARE A OBIECTIVELOR EDUCAȚIEI ECOLOGICE

DURLĂ MARIA-MIRELA,
profesor învățământ preșcolar la Grădinița cu Program Prolungit Nr.3,
Structura Pp+Pn.Nr.1,Petroșani , județul Hunedoara

MOTTO:

Ce este ecologie?
Este soare și câmpie;
Este susurul de ape,
Este muntele de-aproape,
Este viață și natură,
E mireasmă,e făptură,
Este ochi senin de zare,
E sănătate și floare,
Aerul ce ne răsfață,
Este tot ce-nseamnă viață.

Planeta noastră,Pământul,este amenințată în cele mai subtile forme de ale vieții prin agresiune directă ori indirectă, manifestată prin amploarea artificializării, chimizării, care constituie adevărate șocuri împotriva naturii, mutilând-o și agresând-o.

Prea mulți oameni neglijează faptul că natura, singura realitate în fața căreia toți suntem egali, trebuie prețuită, respectată, ocrotită , conservată și apărată prin orice gest și orice mijloace. Cei mai împătimiți iubitori de natură spun că, în fața acesteia, nu avem voie a greși nici măcar cu gândul. Natura dăruiește tuturor viață din viața ei . Este cel mai potrivit exemplu pentru miraculoasa-i armonie. Când simțirea noastră este părăsită de gingășie, puritate, echilibru și liniște, natura este aceea care ți le arată pe toate și îți oferă cu generozitate prilejul de a te regăsi.

Natura este locul spre care omul se reîntoarce spre purificare, pentru redescoperirea sinelui, este locul care primește , bucură și înlăcrimează totodată sufletul, natura este imperiul de frumusețe și generozitate care îl poate face pe om nemuritor. Natura este dătătoare de speranțe pentru viața omului. Când se găsește în suferință, cea dintâi și singura dătătoare de speranță este educația dăruită omului, unui om civilizat, puternic prin atitudini, protector și salvator de mediu.

Gândind îndelung la spusele francezului Edouard Bonnefous, cum că: "Prizonier al orașului, omul redescoperă natura pentru a se echilibra", am ajuns la concluzia că educația ecologică se cere imperios necesară chiar din perioada preșcolară.

Pământul-unic în Univers-trebuie iubit, apărat, conservat pentru că el reprezintă sensul existenței noastre.

Semnalele de alarmă s-au înmulțit. Protestele tot mai mari și mai multe ale apărătorilor mediului, apelurile pentru puritatea aerului și apei, pentru o hrană lipsită de prezența chimicalelor și a produselor alimentare ce conțin plante modificate genetic, pentru înlăturarea efectului de seră și pentru un mediu curat în care se poate trăi fără teamă , sunt demersuri făcute ca generația aceasta să îl poată lăsa moștenire fără niciun risc de supraviețuire. Terra este singura zestre cosmică și până în prezent singura casă a existenței vieții. Educația ecologică nu poate fi decât o activitate permanentă. Ceea

ce încerc prin aceste motivații este o foarte modestă contribuție la ceea ce ar trebui să fie o foarte necesară prioritate a viitorului-**educația ecologică**.

Nu mi-am propus să vin cu soluții, metode, procedee sau strategii care să epuizeze semnele de întrebare legate de neputința omului de a soluționa favorabil discordanțele dintre el și mediu. Însă insist asupra unor aspecte doar, apărute în activitatea de educație a preșcolarului.

Este vorba de unele aspecte desprinse din procesul instructiv-educativ cu copilul preșcolar, aspecte necesare, descoperite, redescoperite, îmbunătățite, operaționalizate și introduse în activitatea didactică, cu scopul de realiza încă de la o vârstă mică valori ale educației ecologice atât de utile în perspectiva ameliorării raportului om-mediu.

Între a fi liber și a fi liber să pieri nu e mare distanță!

Ceea ce înțelegem noi mai greu este că, a fi liber înseamnă, înainte de tot respectul pentru libertatea altora, responsabilitate ce implică deopotrivă grija pentru sănătate și integritatea mediului înconjurător. Suntem într-un punct în care nu mai este posibilă întoarcerea.

„Nu este vorba de a da înapoi”, scrie unul din inventatorii ecologiei moderne, americanul Berry Commoner „ci de a utiliza știința pentru a descurca rețeaua complexă a ciclurilor naturale, pentru a prevedea rezultatul modificărilor pe care omul le aduce și pentru a le prescrie pe cele pe care sunt inacceptabile pentru natură.”

Obiectivele pe care le-am urmărit în activitățile cu conținut ecologic și nu numai, realizând o interdisciplinaritate prin toate activitățile, au fost:

- Asimilarea unor cunoștințe generale despre plantele și animalele din mediul înconjurător;
- Înțelegerea deosebirii dintre plante, animale și om, a relațiilor care se stabilesc în natură;
- Observarea influenței mediului înconjurător asupra sănătății omului;
- Educarea unor comportamente civilizate față de natură;
- Dorința de a ocroti și proteja natura, de a condamna atitudinea agresivă și de nepăsare față de ea;

Formarea unei gândiri și conștiințe ecologice este scopul suprem pentru supraviețuirea omului care este dependent de natură și care nu ar putea trăi fără ea.

Modalitățile de organizare pe care le-am utilizat au fost diversificate prin promovarea: observării experimentelor, poveștilor științifice, activități practice, vizionări de diapozitive, prezentări PWP și emisiuni științifice, excursii, drumetii în natură, scenete ecologice, concursuri pe teme ecologice.

Unitatea noastră a demarat proiectul Eco Grădinița care cuprinde:

1. Folclorul și ecologia.
2. Natura în opera scriitorilor români.

Prin multitudinea de activități ecologice am urmărit lărgirea sferei cunoștințelor în acest domeniu, cât și formarea unei atitudini corecte față de acesta, mediul natural fiind locul de viață al nostru, al tuturor.

Pentru reușita activităților am stabilit obiective cadru și de referință pentru fiecare categorie de activitate, o tematică orientativă. Cu real succes am folosit lecturi după imagini și vizionări de materiale PWP, de exemplu:

- Pericolele poluării
- Pădurea, plămânul verde al planetei
- Memorizări: „Primăvara” de Vasile Alecsandri
- Povești, lecturi ale educatoarei, proverbe și zicători

- Activități practice-machete cu materiale din natură,cu materiale refolosibile,colecții de crenguțe și frunze
- Activități outdoor
- Scenete și dramatizări pe teme ecologice:Bradul credincios,Ghiocelul supărăcios,Planeta vie.

Prin majoritatea acestor activități am și evaluat nivelul de cunoștințe dobândit de preșcolari în domeniul educației ecologice.

Convorbirile „O faptă bună” , „Eu și natura”,cântecele,activitățile matematice,activitățile practice au avut rezultate peste așteptări în sensul că micuții preșcolari au prezentat dezinvolt cunoștințele acumulate în domeniu,iar „necunoscutele” apărute au fost elucidate prin dialogul viu și interesant.

Cunoașterea mediului înconjurător este o componentă a educației multilaterale a preșcolarilor și implică o sarcină pe baza procesului instructiv-educativ din grădiniță. Dintre multiplele posibilități educative,observarea mediului înconjurător este cea mai la îndemână modalitate-este contactul direct cu realitatea.

În cadrul activităților de observare a unor plante și animale,pe lângă sistematizarea cunoștințelor despre părțile componente,mod de viață,adăpost,folioase,am urmărit să sensibilizez copiii în a le îngriji și ocroti pentru că acestea sunt ființe fragile,sensibile,lipsite de orice apărare care au viața lor - „Gândăcelul”, „Cățelușul șchiop”.

Interesul copiilor pentru natură,pentru ceea ce înseamnă viață este nestins,este permanent,curiozitatea lor este veșnic vie,interesul și întrebările sunt mereu proaspete ceea ce are o valoare deosebită în educarea ecologică. De la cele mai simple observații,descrieri până la activitățile practice,îngrijirea florilor din clasă și din curtea grădiniței,plantele nu vor fi rupte,animalele și micile viețuitoare nu vor mai fi omorâte,agresate,iar grija pentru orice formă de viață va fi mereu cultivată și dezvoltată pentru a deveni apoi o formă a comportamentului uman civilizat.

Nu bogăția cunoștințelor de biologie sau botanică interesează această vârstă,ci nașterea și menținerea dorinței de a cunoaște universul lumii vii și puterea de a ocrotii orice formă de viață.

Am căutat noi forme,modalități de realizare a educației ecologice în concordanță cu curricula ,modalități de atragere a factorilor educativi,a comunității locale și a părinților în realizarea proiectului.

Cu real succes am folosit metoda proiectelor,principalul avantaj fiind învățarea prin descoperire .Anumite aspecte ale activității din cadrul proiectului au putut ajuta la atingerea obiectivelor din domeniul limbajului matematicii sau altor domenii. Copiii au avut nevoie de învățare pe bază de experimente pentru că rădăcinile dificultăților de comportament la unii copii se găsesc în curiozitatea nedirecționată.

1. Înființarea „Clubului ecologic” care cuprinde un spațiu destinat extragerii de informații din diverse surse:pliante, cărți, atlase, reviste, colecții tematice, diapozitive, CD-uri, calendare pe diferite teme au stimulat curiozitatea și dorința de a cunoaște care la ei se transformă în întrebări,ceea ce dovedește că vor să înțeleagă mecanismul,legătura dintre om – plante - apă-lumină.

Ca o modalitate de realizare a obiectivelor educației ecologice este internetul,unde tot mai mulți copii au acces și se familiarizează cu materialele informative-educative pe teme ecologice,cum este Proiectul S.O.S. Educația Ecologică:

- Pliante ecologice
- Foaie volantă de Ziua Pământului
- Ghid verde-care conține informații despre toate rezervațiile și zonele protejate

- Orare ecologice-care au avut drept scop informarea asupra unor specii și plante protejate
- Îndrumări practice pentru orele de ecologie
- Calendare ecologice-realizate pe carton,multicolore cu informații despre principalele specii ocrotite și pe cale de dispariție în România
- Realizarea și distribuirea de pliante despre deșeurile menajere și cele reciclabile

Educația ecologică este un concept cu o sferă foarte largă,care se realizează conform obiectivelor educaționale atât în cadrul procesului instructiv-educativ,cât și prin activitățile extrașcolare .Aristotel spunea : „După cum cineva nu poate să învețe să înoate decât în luptă cu valurile,tot astfel virtutea nu se poate realiza decât în activitățile desfășurate în vârtejul vieții”.

Experiența profesională mi-a permis să fac următoarele remarci în domeniu: există trei categorii de copii - cu dragoste de natură (mai ales față de animalele domestice) ,alții „fără milă” la suferințele altora,cu o tendință de a distruge și de a face rău celor fără ajutor și alții indiferenți. La preșcolari se manifestă receptivitatea crescută pentru tot ceea ce înseamnă imitarea acțiunilor adultului,dar și decizii personale, iar dragostea pentru natură și formarea „unui comportament de respect” față de aceasta se poate forma utilizând o metodologie activ-participativă.

Ca dascăl,în fața imprevizibilului,nu m-am resemnat doar să încerc,am contribuit într-o cât de mică măsură la tot ceea ce se face la nivel educațional,în folosul ecologizării societății de mâine.

Am avut la fiecare încercare convingerea că,numai o fărâmbă di efortul meu,ajunsă și rămasă în mintea și comportamentul copilului poate fi rădăcină și speranță pentru o altă iubire de bine,pentru o altă pasiune,pentru o alta lume sănătoasă și nepoluată.

Bibliografie:

1. Berca M., Ecologie generală și protecția mediului, Editura Ceres, 2000;
2. Dincă E., Copiii și natura – educație ecologică și de protecție a mediului, Editura Caba Educațional, București, 2008.
3. M.E.C.T.,„Curriculum pentru învățământul preșcolar 3 – 6/7 ani”, 2009 , București ;
4. M. Lespezeanu - „Tradițional și modern în învățământul preșcolar” Ed. S. C. Omfal Esențial S.R.L., București, 2007;
5. V. Preda, M. Pletea, F. Grama, A. Cocoș, D. Oprea, M. Călin, - „Ghid pentru proiecte tematice” , Ed. Humanitas Educațional, București 2005;
6. E. Ignat, L. Stoian, E. Chira, F. Grama, A. Damian, A. Bodea, L. Tătaru, A. Manolache- ”Metodica activităților instructiv-educative în grădinița de copii”, Ed. Sitech, Craiova, 2010.